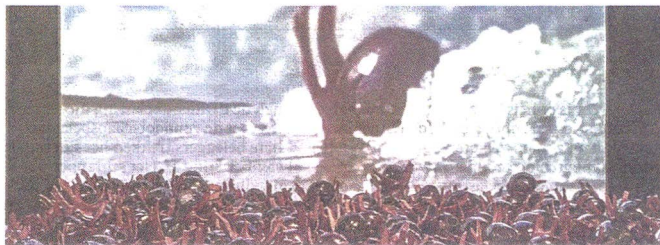

Nazaat van de VOC-tijd

Hoorn * Rick van den Broeke is een nazaat van de zogenoemde perkeniers. Dit waren medewerkers van de VOC die op de Banda-eilanden de nootmuskaatplantages beheerden, nadat in 1621 alle bewoners van de eilanden waren verjaagd en uitgemoord.

Van den Broeke heeft zich verdiept in zijn familiegeschiedenis en de historie van de Banda-eilanden. Zijn kennis daarover draagt hij via lezingen over op anderen. Op 1 mei doet hij dat in het Westfries Museum, om 20 uur. Meer informatie is te vinden op www.wfm.nl.

De installatie 'Nootmuskaat en foelie'.

FOTO BENNO ELLERBROEK

Ook donkere kant in VOC-zaal van Westfries Museum Hoorn

'Museum geen scherprechter'

Jaap Stieme
j.stieme@hollandmediacombinatie.nl

Hoorn * Een oordeel vellen, dat mag het publiek doen; het Westfries Museum in Hoorn gaat niet op de stoel van de rechter zitten. Maar voor het eerst in de lange geschiedenis van het museum worden in de vernieuwde VOC-zaal wel nadrukkelijk de zwarte bladzijden uit de koloniale geschiedenis opengeslagen.

De discussie over het beeld van JP Coen op de Rode Steen in Hoorn was in 2017 in volle gang, toen het tijdens het afbreken van de kermis van zijn sokkel werd gestoten. Volgens de kritiekasters het moment om het besluit te nemen het bronzen gevaarte op te nemen in de vaste collectie van het aan hetzelfde plein gelegen Westfries Museum.

Het liep anders. De sokkel van het beeld werd voorzien van een tekst waarin behalve de handelsgeest van de gouverneur-generaal van de VOC, die Nederland zoveel rijkdom bracht, ook diens despotische karakter wordt belicht. „Wat hij in 1621 met de bevolking van de Banda-eilanden heeft gedaan is samen met de Atjeh-orlog wel dé schandvlek van het Nederlandse koloniale systeem”, zegt museumdirecteur Ad Geerdink.

Met het aanbrengen van de tekst op de sokkel van Coen werd een nieuwe weg ingeslagen, ook in het Westfries Museum. Dat wil volgens Geerdink niet zeggen dat teruggekomen moet worden op het besluit de bronzen Coen weer op die sokkel te hijsen. „In de tentoonstelling in de VOC-zaal wordt nu een afgezwegen beeld geboden van de verschillende meningen die er over hem bestaan. Wij zijn als museum geen scherprechter, er bestaat niet zoiets als historische waarheid. Wij zette de verhalen naast elkaar, de bezoeker moet het afwegen.”

Van het uitmoorden en verjagen van de bevolking van de Banda-eilanden zijn geen voorwerpen bewaard gebleven die getoond kunnen worden. Daarom werd de keuze gemaakt dit te doen aan de hand van moderne beeldende kunst. De Friese kunstenaar Tineke Fischer verbeeldt de wandanen van de VOC in het werk 'Nootmuskaat en foelie', dat een prominente plek inneemt in de VOC-zaal.

Schedels

In een carré van strandzand liggen zo'n 140 keramische nootmuskaatnoten die lijken te zijn aangespoeld. Het strand waarop ze liggen gaat naadloos over in een wandprojectie van een zee met ruige branding.

Het geluid daarvan is in de ruimte voortdurend hoorbaar. De forse

Ad Geerdink, directeur van het Westfries Museum, in de vernieuwde VOC-zaal.

FOTO MARCEL ROB

noten met daarin donkere gaten roepen het beeld op van schedels. De karmijnrode foeliebladen die de noten omsluiten of los in het zand liggen, lijken handen die om hulp roepen.

Effectiever

„Hedendaagse kunst is veel effectiever in het vertellen van zo'n verhaal en het aanzetten tot nadenken”, vindt Geerdink. Hij wijst op een andere installatie in de ruimte: 'Tableau in miniatuur' van kostuumontwerper Rien Bekkers. Het werk uit 2013 is een interpretatie van het familieportret van Dirck Bas Jacobsz., burgemeester van Amsterdam en medeoprichter van de VOC.

Bekkers heeft alleen de kleding van dit portret nagemaakt en vervaardigd van papier uit boomschors en bananenblad, afkomstig van Bali. De ontwerper laat daarmee zien dat voor alle rijkdom die te zien is op de 17e-eeuwse familieportretten een prijs is betaald en dat deze vooral is te danken aan de exploitatie van de rijkdommen in de Oost. Een bijzondere kijk op de gevolgen van de handelsroutes van de VOC was eerder al in het Westfries Museum te zien: de foto's van Geert Snoeijer, die de nazaten van opvarenden van de VOC-schepen fotografeerde in Zuid-Afrika, Indonesië en Australië. Drie van deze portretten van 'weeskinderen van de VOC' zijn nu opgenomen in de VOC-zaal

van het museum. De identiteit van deze mensen wordt in hoge mate bepaald doordat hun voorouders relaties aangingen met de VOC-bemannings, die soms letterlijk aanspoelde.

Intentie

De VOC-zaal wordt vandaag geopend door Diederik van Vleuten. Hij schreef het boek 'Daar werd wat groots verricht' van de Hoornerse uitgever Hoogland en Van Klaveren. Het boek vertelt het verhaal van drie generaties Van Vleuten in de Oost. „Ik zag hem bij De Wereld Draait door”, zegt Geerdink. „In wat hij vertelde, herkende ik veel van de evenwichtsoefening die de intentie van het museum weer-

geeft. Aan de ene kant het verhaal van de onderdrukking en het geweld van het koloniale systeem en aan de andere kant het verhaal van hoe zijn familie dat beleefde.”

Moeilijk

„De boodschap die we met deze zaal willen uitdragen, is dat geschiedenis nooit eendimensionaal is”, zegt Geerdink. „Historische figuren moet je in hun eigen tijd beoordelen. Dat is al moeilijk genoeg. De manier waarop we nu de VOC presenteren in deze zaal, is een stuk evenwichtiger dan hiervoor.”

De nieuw ingerichte VOC-zaal van het Westfries Museum is vanaf morgen geopend voor publiek.